



Co-funded by the
European Union

Rynek ropy naftowej w UE

Dr Anna Wójtowicz

Katedra Unii Europejskiej im. J. Monneta, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne, SGH w Warszawie

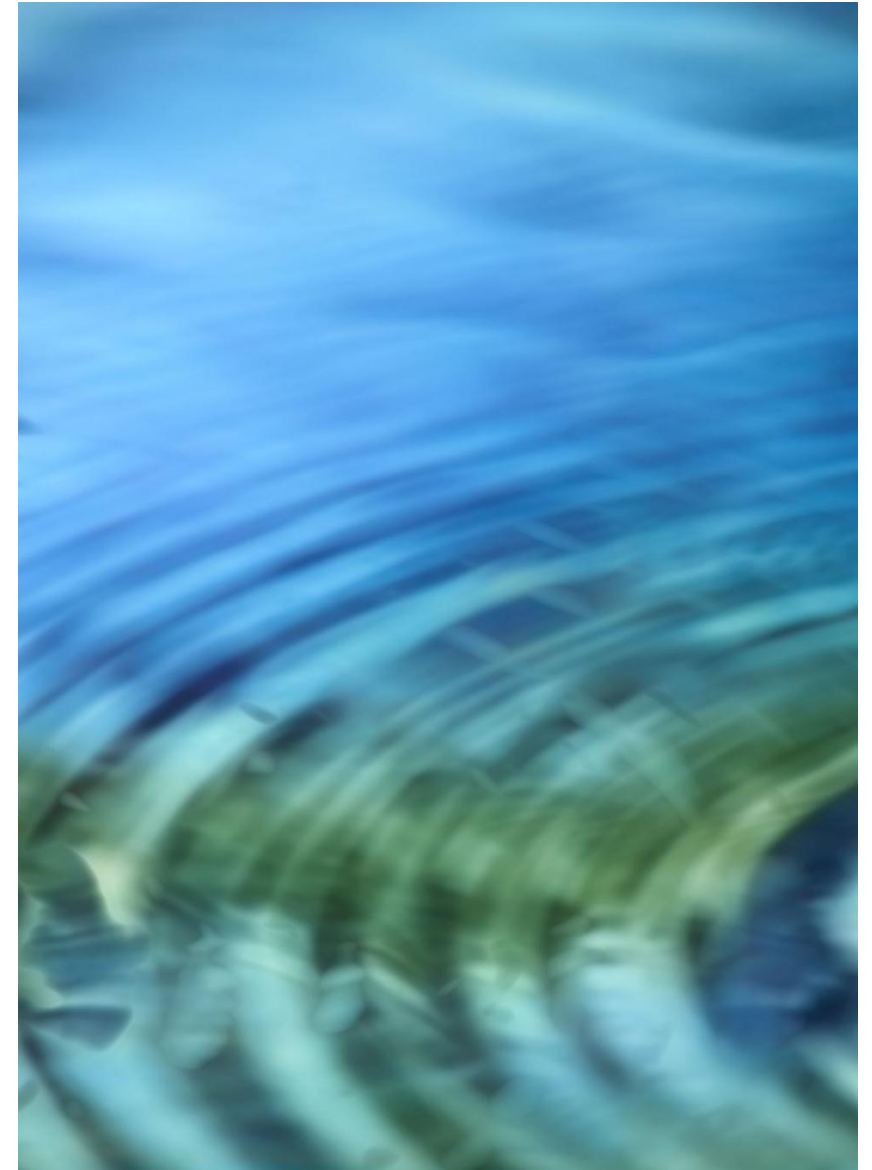
Przyczynami konfliktów ekologicznych mogą być:

Brak informacji lub ograniczony dostęp do nich, nierzetelność danych (asymetria informacyjna)

Rzeczywiste sprzeczności interesów lub postrzeganie ich jako sprzeczne (tzw. potencjalna sprzeczność interesów)

Różnice występujące w wyznawanych wartościach, normach, zasadach

Konfliktogenne stosunki między podmiotami (użytkownikami środowiska przyrodniczego) – uczestnikami konfliktu, oparte na zrodzonej wcześniej niechęci lub wrogości



Wyborów dotyczących sposobu, skali i zakresu korzystania z zasobów i usług środowiska przyrodniczego dokonują ludzie występujący w roli producentów i konsumentów.

Zbieżność ich działań z zasadami zrównoważonego rozwoju zależy od tego jak oni postrzegają relacje między rozwojem gospodarczym, a użytkowaniem i ochroną środowiska. A mianowicie:

- Jakie miejsce zajmuje gospodarka i środowisko w systemie wartości?
- Czy istnieje społeczne przyzwolenie na możliwość ograniczenia produkcji ze względów środowiskowych?
- Czy społeczeństwo jest gotowe na zmianę stylu życia, poziomu i kierunków konsumpcji, wzorców zachowań na zgodne z ochroną środowiska przyrodniczego?
- Czy w społeczeństwie dostrzega się celowość finansowania działań prośrodowiskowych?

Jakie są najważniejsze globalne problemy ekologiczne?

- Globalne ocieplenie
- Zanik różnorodności biologicznej
- Niszczenie ozonosfery
- Degradacja (zagrożenie jakościowe i ilościowe) zasobów wód słodkich
- Pustynnienie i degradacja gleb
- Wycinanie lasów, głównie wilgotnych lasów równikowych
- Degradacja środowiska morskiego i jego zasobów
- Zanieczyszczenie środowiska trwałymi substancjami organicznymi

Gazy
cieplarniane
wpływające na
globalne
ocieplenie

Dwutlenek węgla

Metan

Podtlenek azotu



Prognozy zmian temperatury

- Klimatolodzy uważają, że współczesny system klimatyczny może tolerować ocieplenie rzędu 1-2 stop. C.
- Przy dalszym wzroście temperatury atmosfera ulegnie gruntownym zmianom, zmieni się cyrkulacja atmosferyczna, przesuną się sfery klimatyczna.
- W strefie umiarkowanej nastąpi wzrost zmienności warunków pogodowych. Zwiększenie częstotliwości zjawisk ekstremalnych (susze, powodzie, huragany)

Rodzaje konfliktów związanych ze zmianami klimatu

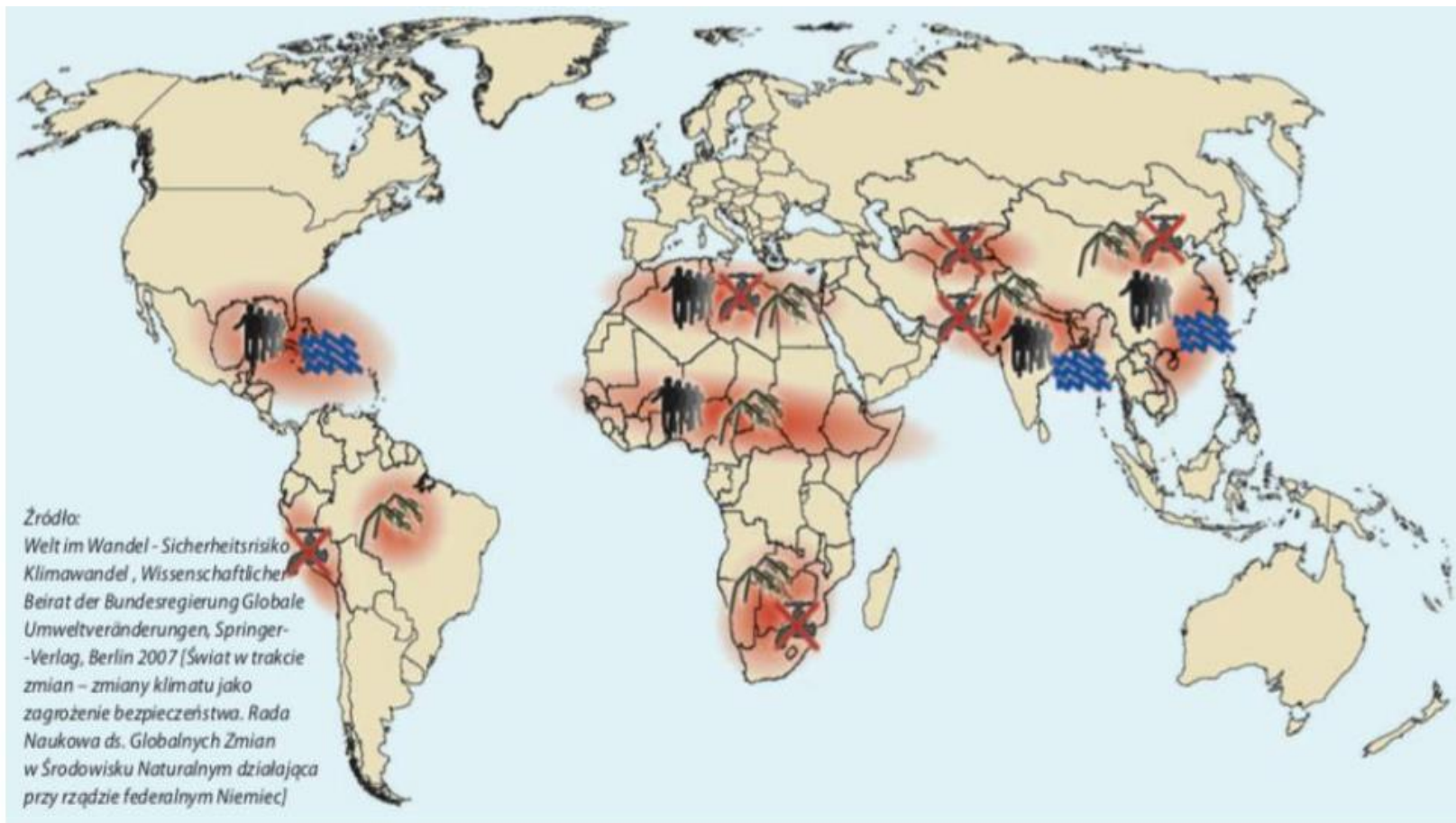
Konflikty związane z ograniczonymi zasobami naturalnymi

Konflikty związane z utratą terytoriów i spory graniczne

Konflikty na tle migracyjnym

Konflikty jako efekt presji na struktury międzynarodowe

Konflikty o zasoby energetyczne i kontrolę nad nimi



Konfliktogenne uwarunkowania w wybranych rejonach zapalnych



Związana z klimatem redukcja
zasobów wody słodkiej



Związany z klimatem spadek produkcji
żywności



Rejon zapalny



Związany z klimatem wzrost
gwałtownych ulew i powodzi



Migracja wywołana zmianami
w środowisku naturalnym

Źródło: Rada Naukowa ds. Globalnych Zmian w Środowisku Naturalnym, *Świat w trakcie zmian - zmiany klimatu jako zagrożenie bezpieczeństwa*. Berlin: Springer, 2007, 175



Przykłady konfliktów zbrojnych uwarunkowanych zmianami klimatu

Konflikt w Darfurze (Sudan 2003-2009)



Został nazwany przez ekspertów ONZ w 2007 r. za pierwszy konflikt wywołany zmianami klimatycznymi.



Istnieje silny związek między degradacją ziemi, pustynnieniem oraz konfliktem darfurskim.

Międzynarodowy Panel ds. Zmian Klimatu (ang. Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC), działający pod egidą ONZ

Powstał w 1988 r. z inicjatywy Światowej Organizacji Meteorologicznej (WMO) i Programu Środowiskowego Narodów Zjednoczonych (UNEP).

Organizacja powstała by przekazywać rządów naukowych informacji nt. zmian klimatu.

Globalny zasięg, skala i liczba autorów publikacji raportów IPCC sprawiają, że jest to jedno z najważniejszych wydarzeń w sferze walki z ociepleniem klimatu.

Pierwszy raport powstał w 1990 r.

W 2007 r. IPCC otrzymało Pokojową Nagrodę Nobla

Wraz z upływem czasu wzmacniał się konsensus naukowy na temat przyczyn współczesnej zmiany klimatu. Znajdowało to wyraz m.in. w kolejnych raportach IPCC

- w Drugim Raporcie z 1995 r. napisano, że „bilans dowodów sugeruje dostrzegalny wpływ człowieka na klimat”;
- w Trzecim Raporcie z 2001 r., że „jest *prawdopodobne* (w języku IPCC oznacza to prawdopodobieństwo powyżej 66%), że większość globalnego ocieplenia powodują gazy cieplarniane”;
- w Czwartym Raporcie z 2007 r. zmieniono wcześniejsze stanowisko, stwierdzając, że „jest *bardzo prawdopodobne* (czyli z prawdopodobieństwem powyżej 90%), że większość globalnego ocieplenia powodują gazy cieplarniane”;
- w Piątym Raporcie z 2013 r. napisano już, że „jest niezwykle prawdopodobne (czyli z prawdopodobieństwem przekraczającym 95%), że człowiek wpłynął w sposób dominujący na obserwowane od połowy XX wieku ocieplenie”;
- w Szóstym Raporcie, opublikowanym w 2022 roku, stwierdzono zaś, że: „jest bezdyskusyjne, że działalność człowieka ogrzała atmosferę, oceany i lądy”.

**6 Raport
Międzynarodowe
go Panelu ds.
Zmian Klimatu
(ang.
Intergovernment
al Panel on
Climate Change,
IPCC), działający
pod egidą ONZ**

- Trzecia część raportu ukazała się 4.04.2022 r.
- Współpracowało 278 naukowców z 65 państw, dodatkowy wkład w przygotowanie raportu miał też zespół tzw. contributing authors (354 osoby)
- Konieczne jest ograniczenie globalnego wzrostu temperatury do 1,5% (względem poziomu z czasów przedprzemysłowych)
- **Wypadkowe emisje dwutlenku węgla, które są związane z działalnością człowieka (tzw. emisje netto), będą musiały spaść do 2030 r. o 45% (wobec wartości z 2010 r.), a do 2050 r. – do zera.**

Najważniejsze wnioski raportu

- Nie ma wątpliwości, że zmiany klimatu mają źródło antropogeniczne – zostały wywołane przez człowieka
- Każda z ostatnich 4 dekad była cieplejsza od swoich poprzedniczek
- W latach 2011-2020 średnia temperatura Ziemi była o 1,09 st. Celsjusza wyższa od tej z lat 1850-1900
- W latach 1901-2018 w wyniku globalnego ocieplenia poziom oceanów wzrósł o 20 cm.
- Ekstremalne zjawiska pogodowe – częstsze i dłuższe fale upałów, susz, ulewnych opadów, rosnące moce cyklonów tropikalnych – na całym świecie. W porównaniu z poprzednim raportem IPCC (lata 2013-2014) z większą pewnością można te zjawiska przypisać antropogenicznemu globalnemu ociepleniu

CO SIĘ STANIE, GDY PODGRZEJEMY KLIMAT?

1.5°C vs 2°C

POWODZIE

1.5°C

○ 100% wzrośnie ryzyko powodzi

2°C

○ 170% wzrośnie ryzyko powodzi

ZABÓJCZY UPAŁ

1.5°C

Zabójcze dla tysięcy ludzi fale upałów wystąpią na świecie średnio raz na 3 lata

2°C

W Europie Zach. fale upałów wystąpią raz na 5 lat, w krajach tropikalnych co 2 lata.
Niektóre tereny nie będą zdolne do życia

ARKTYCZNY LÓD MORSKI

1.5°C

Latem nie będzie lodu min. raz na 100 lat

2°C

Latem nie będzie lodu min. raz na 10 lat,
co dodatkowo przyspieszy ocieplenie klimatu

GATUNKI

1.5°C

Ucierpi 6% owadów, 8% roślin
i 4% kręgowców

2°C

Ucierpi 18% owadów, 16% roślin
i 8% kręgowców

WZROST POZIOMU MORZA

1.5°C

poziom morza podniesie się o ok. 0,5 m,
zagrożając 45 mln ludzi do 2100 r.

2°C

przybędzie kolejne 0,1 m wody,
co zgrozi łącznie nawet 55 milionom ludzi

BLAKNIĘCIE KORALOWCÓW

1.5°C

Stracimy 70% światowych raf koralowych do 2050 r.

2°C

Stracimy praktycznie wszystkie rafy koralowe do 2050 r.



NATO zwraca uwagę, że migracje ze względu na zmiany klimatyczne będą stanowić duże wyzwanie dla tej organizacji



Dziękuję za uwagę!